

شویایی کلام

در سخنرانی و روضه خوانی

به ضمیمه فضائل و کرامات

حضرات چهارده معصوم (علیهم السلام)

به قلم:

سید محمدعلی پورهایمی

سرناسه	: پورهاشمی، سید محمدعلی، ۱۳۵۷-
عنوان و نام پدیدآور	: شیوایی کلام در سخنرانی و روضه خوانی به ضمیمه فضایل و کرامات حضرات چهارده معصوم (ع) / به قلم سیدمحمدعلی پورهاشمی.
مشخصات نشر	: قم: نسیم کوثر، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری	: ۲۸۰ ص.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۲۴۰-۶۹۹-۹
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۲۷۹]-۲۸۰؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	: سخنوری -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام روضه خوانی. چهارده معصوم -- فضایل
رده بندی کنگره	: ۴/BP۲۶۱
رده بندی دیویی	: ۹۵۳۴/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۵۷۸۷۹۹
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

www.ketab.ir

انتشارات نسیم کوثر

قم - بلوار معلم - مجتمع ناشران - طبقه B - پ ۲
روابط عمومی: ۰۲۵-۳۷۷۳۴۳۷۷ - همراه: ۰۲۵-۱۲۲۵۱۴۹۰۷

شناسنامه:

عنوان: شیوایی کلام در سخنرانی و روضه خوانی

نویسنده: حجة الاسلام سیدمحمدعلی پورهاشمی

ناشر: انتشارات نسیم کوثر

چاپ: کوثر

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۸۰۰۰۰ تومان

مرکز پخش:

خیابان ارم - کوچه ۱۶ (ارک) - پلاک ۲۳ پخش کتاب برادران عزیززاده ۰۹۱۲۲۵۱۱۷۷۹

فهرست مطالب

مقدمه کتاب ۱۲

فصل اول

شیوه سخنرانی و خطابه ۱۷

مقدمه بحث ۱۹

بخش اول: بهترین کلام چیست؟ ۲۱

عوامل ایجاد ملالت و خستگی در خطابه ۲۲

اول: یکنواختی در لحن کلام و به قول امروزی ... ۲۲

دوم: از کلمات سنگین و غیر قابل فهم استفاده کردن: ... ۲۲

سوم: از جملات تکراری استفاده کردن: ۲۳

چهارم: از سخنرانی تکراری استفاده کردن: ۲۳

پنجم: نگفتن داستان در سخنرانی: ۲۴

بخش دوم: مقدمات مورد نیاز در منبر و سخنرانی ۲۷

مقدمه اول: اخلاص داشتن و نیت تقرب الهی. ۲۸

مقدمه دوم: توسل به اهل بیت عصمت و طهارت (ع). ... ۳۰

مقدمه سوم: با وضوء بودن. ۳۱

مقدمه چهارم: داشتن مطالعه کافی و وافعی. ۳۳

مقدمه پنجم: بیان احکام شرعی در ابتدای منبر. ۳۴

۶ / شیوایی کلام در سخنرانی و روضه خوانی

- ۳۶ مقدمه ششم: روایات و داستان پیرامون بحث را
- ۳۸ مقدمه هفتم: موضوعات سخنرانی مورد ابتلای مردم و
- ۳۹ مقدمه هشتم: بیان داستان تاریخی و یا خاطره مستند.
- ۴۱ مقدمه نهم: مخاطب سنجی.
- ۴۳ مقدمه دهم: نتیجه گیری کردن و بیان خلاصه سخنرانی.
- ۴۴ بخش سوم: اقسام تبلیغ
- ۴۴ تبلیغ کلاسیک و منبر
- ۴۵ تبلیغ چهره به چهره و غیر کلاسیک
- ۴۷ تبلیغ با رفتار و عمل
- ۴۸ تبلیغ نوشتاری
- ۴۹ بخش چهارم: اجزاء فنون تبلیغی
- ۴۹ امر اول: ایجاد انگیزه شنیدن در مخاطب
- ۵۰ روش اول: روش داستانی
- ۵۰ روش دوم: روش ابهامی
- ۵۱ امر دوم: ایجاد فضای مناسب برای جذب مخاطب
- ۵۱ مورد اول: برگزاری مسابقه
- ۵۲ مورد دوم: بیان مطالب جذاب
- ۵۲ مورد سوم: اطعام دادن و پذیرایی کردن.
- ۵۳ امر سوم: توجه کردن به مخاطبین در جلسه
- ۵۵ بخش پنجم: اقسام سخنرانی و خطابه

- شیوایی کلام در سخنرانی و روضه خوانی / ۷
- اول: سخنرانی کوتاه و مُجمل ۵۶
- روش و طریقه سخنرانی کوتاه: ۵۷
- دوم: سخنرانی و منبر متوسط ۵۹
- روش و طریقه سخنرانی متوسط: ۶۰
- سوم: سخنرانی و خطابه طولانی ۶۴
- ✓ روش و طریقه سخنرانی طولانی مدت: ۶۵
- ✓ نکته پایانی در این مبحث سخنرانی: ۶۶
- بخش ششم: سبک‌های سخنرانی ۶۷
- سبک و اسلوب اول: ۶۸
- سبک و اسلوب دوم: ۶۸
- سبک و اسلوب سوم: ۶۹
- سبک و اسلوب چهارم: ۶۹
- سبک و اسلوب پنجم: ۷۰
- سبک و اسلوب ششم: ۷۱
- سبک و اسلوب هفتم: ۷۲

فصل دوم

- طریقه روضه خوانی و مرثیه سرائی ۷۳
- روش و طریقه روضه خوانی ۷۵
- بیان مقدمه ۷۵
- بخش اول: اقسام مجلس روضه اهل بیت عصمت و طهارت (ع) ۷۸

۸ / شیوایی کلام در سخنرانی و روضه خوانی

- اول: مجلس مہیای روضه و مرثیہ خوانی: ۷۸
- دوم: مجلس غیر مہیا برای روضه و مرثیہ خوانی. ۸۰
- بخش دوم: اقسام روضه و مرثیہ از لحاظ کیفیت..... ۸۲
- اول: روضه های مکشوف..... ۸۲
- دوم: روضه های غیر مکشوف ۸۳
- بخش سوم: معرفی مقاتل و منابع معتبر در کیفیت شہادت ... ۸۴
- بخش چهارم: انواع مجلس روضه از لحاظ کمیّت و زمان ۸۶
- اول: روضه های کوتاه..... ۸۷
- طریقہ بیان روضه های کوتاه..... ۸۷
- دوم: روضه های متوسط..... ۸۷
- طریقہ بیان روضه های متوسط:..... ۸۸
- سوم: روضه های طولانی. ۸۹
- طریقہ بیان روضه طویل مدت:..... ۹۰
- بخش پنجم: صدا سازی در روضه خوانی ۹۲
- روضه خوانی بہ حالت عادی..... ۹۲
- روضه خوانی بہ حالت و لحن خاص ۹۳
- نکات کلیدی در موضوع روضه خوانی ۹۶

فصل سوم

- سوالات مورد ابتلای فرہیختگان..... ۱۰۳

- شیوایی کلام در سخنرانی و روضه خوانی / ۹
- به همراه پاسخ آنها ۱۰۳
- سؤال اول: چکار کنیم که سخنران و مدّاح ۱۰۵
- سؤال دوم: راهکارهای لازم برای اینکه در سخنرانی... ۱۱۰
- سؤال سوم: تعیین کردن حق القدم یا صلّه در مجالس... ۱۱۳
- سؤال چهارم: راههای زیبایی در خطابه و منبر چیست؟ ۱۱۵
- سؤال پنجم: بهترین نوع تبلیغ برای مبلغان ۱۱۷
- سؤال ششم: راه حل ارتباط گیری بهتر با نوجوانان و... ۱۱۸
- سؤال هفتم: اگر کسی نزد ما برای گرفتن مشاوره ۱۲۱
- سؤال هشتم: امتیاز روحانیون و مداحان ۱۲۴
- نکته پایانی این فصل ۱۲۶

فصل چهارم

- بیان فضائل و کرامات حضرات چهارده معصوم (ع) ۱۲۷
- بخش اول ۱۳۰
- بیان فضائل و کرامات رسول گرامی اسلام
- حضرت محمد (صلی الله علیه و آله) ۱۳۰
- بخش دوم ۱۴۰
- بیان فضائل و کرامات امیر المومنین
- اسدالله الغالب علی بن ابیطالب (صلوات الله علیه) ۱۴۰
- بخش سوم ۱۵۲
- بیان فضائل و کرامات حضرت صدیقه طاهره

۱۰ / شیوایی کلام در سخنرانی و روضه خوانی

۱۵۲ فاطمه زهرا (سلام الله علیها)

۱۶۳ بخش چهارم

ذکر فضائل و کرامات سبط اکبر، کریم اهل بیت

۱۶۳ امام حسن مجتبی (علیه السلام)

۱۷۵ بخش پنجم

ذکر فضائل و کرامات خامس آل عبا

۱۷۵ شهید کربلاء ابا عبدالله الحسین (علیه السلام)

۱۸۷ بخش ششم

بیان فضائل و کرامات

۱۸۷ زین العابدین علی بن الحسین (علیهما السلام)

۱۹۸ بخش هفتم

فضائل و کرامات باقر علم النبیین

۱۹۸ محمد بن علی بن الحسین (علیهما السلام)

۲۱۰ بخش هشتم

فضائل و کرامات رئیس مذهب،

۲۱۰ حضرت جعفر بن محمد الصادق (علیهما السلام)

۲۱۹ بخش نهم

فضائل و کرامات باب الحوائج

۲۱۹ موسی بن جعفر (علیهما السلام)

۲۲۸ بخش دهم

شیوایی کلام در سخنرانی و روضه خوانی / ۱۱

فضائل و کرامات شمسُ الشموس

۲۲۸ علی بن موسی الرضا (علیه آلافُ التَّحِيهِ وَ التَّنَاءِ)

۲۳۹ بخش یازدهم

فضائل و کرامات ابن الرضا

۲۳۹ حضرت جواد الائمه محمد بن علی التقی (علیهما السلام)

۲۴۸ بخش دوازدهم

فضائل و کرامات امام دهم

۲۴۸ حضرت علی بن محمد الهادی (علیهما السلام)

۲۵۷ بخش سیزدهم

فضائل و کرامات حضرت

۲۵۷ امام حسن بن علی الزکی العسکری (علیهما السلام)

۲۶۷ بخش چهاردهم

فضائل و کرامات طاروس أهل الجنة

۲۶۷ حجه بن الحسن العسکری (روحی و ارواح العالمین له الفداء)

مقدمه کتاب

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَي سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا أَبِالْقَاسِمِ الْمُصْطَفَى مُحَمَّدٍ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ الْمُتَنَجِّبِينَ سَيِّمًا بِقِيَّةِ اللَّهِ الْأَعْظَمِ وَاللَّعْنَةُ الدَّائِمَةُ عَلَى أَعْدَائِهِمْ وَمُخَالِفِيهِمْ مِنَ الْآنَ إِلَى قِيَامِ يَوْمِ الدِّينِ.

یکی از دغدغه‌های بزرگان دین و علما عظام امر تبلیغ دین و اشاعه مذهب حقّه اثنی عشر هست، شاهدش هم در قرآن مجید خداوند متعال می‌فرماید: فَلَوْلَا نَفَرٌ مِنْ كُلِّ قَبِيلَةٍ لَمَثَقُوا فِي الدِّينِ وَلَيَنْذِرُو قَدَمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ!

در این آیه شریفه خدای علیم حکیم دو خواسته مهم از این بندگانش دارد. اول اینکه علم دین را بیاموزند. دوم اینکه: آن را نشر بدهند و مردم را انذار کنند و از یوم‌الجزاء بی‌مناک کنند و راه دوم میسر نمی‌شود مگر اینکه سخنران موفق باشی. نکته مهمی که در هست این است که هیچ

شغل و حرفه‌ای را به این اندازه مورد خطاب قرار نداده است و مسئولیت ما را دو چندان کرده است. (سوره توبه آیه ۱۲۲)

حضرت موسی در سوره مبارکه طه از آیات ۲۵ الی ۲۸ از خداوند متعال تقاضا می‌کند قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِي يَفْقَهُوا قَوْلِي یعنی خداوندا ظرفیتم را برای تحمل مشکلات بیشتر کن و ماموریتم را آسان ساز و زبانم را روان کن تا حرفم را خوب را بفهمند و حقیقتاً مبلغان دین و مذهب حقّه که شغل انبیاء و مرسلین هست باید از درگاه ایزد منان همین دعا را بکنند و همه اینها بستگی دارد که منهج و طریقه خطابه و سخنران را چگونه و به چه نحوی انجام بدهیم و اساتید معظم در این فن بیان و خطابه، زحمات زیادی کشیدند و تألیفات گسترده ای داشتند (شکرالله سعیهم) ولی عمده این تلاش‌ها مربوط به خود موضوعات منبر و سخنرانی هست و از راه و روش وارد شدن در فن خطابه تألیفات کمتری به چشم می‌خورد اگرچه در مؤسسات و آموزشگاه‌هایی مثل: سفیران هدایت و امیر بیان بصورت تخصصی و تفصیلی کتاب‌هایی تألیف شده است و این مطلب هم دارای اهمیت است که در عصر حاضر قاطبه مستمعین و به قول عامیانه پانبری‌ها از سواد و علم کافی برخوردارند و شخص عالم و سخنران باید

۱۴ / شیوایی کلام در سخنرانی و روضه خوانی

خود را مسلح به سلاح علم و تقوی بکند و در جهاد تبیین سرافراز و پیروز باشد و همه این موارد بستگی دارد که روش کارمان در این فنِ خطیر چگونه باشد و در بعضی موارد مشاهده می شود که شخص عالم، سالیان متمادی را تلمذ کرده است ولی در یک جمعیت پنجاه نفری نمی تواند خطیب توانایی باشد و دارای ضعف هست و از آن طرف بسیاری از مراجع عظام تقلید قبل از اینکه به درجه اجتهاد برسند سخنران زبده ای بودند و از این امر مهم غافل نبودند شاهدش هم نقل قولی از یک نویسنده مشهور که صاحب کتاب فنّ بیان هم می باشد می گوید: دشوارترین فنّ، فنّ خطابه و سخنرانی هست.

علی ایّ حال اگر بخواهیم در این مقام موفق باشیم باید تلاش و همت مضاعفی داشته باشیم و وعده الهی است که در کتابش می فرماید: وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا^۱ اگر جهد و تلاشی در راه ما باشد قطعاً یاریش خواهیم کرد و شرط ورود در این راه سعادت این است که متوسل به حضرت خاتم الانبیاء (صلی الله علیه و آله) و اهل بیت (ع) مطهر ایشان بشویم چون که در زیارت جامعه کبیره می خوانیم: بِكُمْ فَتَحَ اللهُ وَبِكُمْ

مقدمه کتاب / ۱۵

يَخْتِمُ و حتی خودشان فرمودند نمک غذایان را از ما اهل بیت عصمت و طهارت بخواهید و عزیزان مطمئن باشید که در این راه اگر اعتقاد راسخ داشته باشیم، موفق خواهیم شد (انشاءالله) و هر چه از دل برآید بر دل نشیند.

نکته بعدی که حائز اهمیت است این است که این کتاب از چهار فصل تشکیل شده است.

فصل اول: شیوه سخنرانی و منبر

فصل دوم: روش روضه خوانی و مرثیه سرایی

فصل سوم: سوالات مهم و مبتلی به فرهیختگان در امر سخنرانی و روضه خوانی به همراه جواب آنها.

فصل چهارم: ذکر فضائل و کرامات حضرات چهارده معصوم (صلوات الله علیهم).

نکته پایانی: این کتاب ماحصل تجربه بیست ساله حقیر در امر منبر و سخنرانی می باشد و آن را تقدیم می کنم به ساحت مقدس قطب عالم امکان و زیننده آفرینش حضرت بقیه الله الاعظم (روحی و ارواح العالمین

۱۶ / شیوایی کلام در سخنرانی و روضه خوانی
له الفداء) الذی بیمنه رُزِقَ الْوَرَى وَ بِوُجُودِهِ ثَبَّتَتِ الْأَرْضُ وَالسَّمَاءُ وَ
امیدوارم مورد عنایت ویژه آن حضرت قرار بگیرد. والسلام علی من اتبع
الهدی.

سید محمدعلی پورهاشمی

۱۴۰۲/۸/۲۸

(مصادف با ولادت حضرت زینب کبری سلام الله علیها)

www.ketab.ir